

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o kontrole realizácie ústnej formy internej časti maturitnej skúšky na gymnáziu a v strednej odbornej škole v školskom roku 2009/2010 v SR

Stav realizácie ústnej formy internej časti maturitnej skúšky na gymnáziu (G) a v strednej odbornej škole (SOŠ) sa zisťoval v **63** subjektoch, z toho na **31** G (12,4 % z celkového počtu G v SR) a v **32** SOŠ (6,5 % z celkového počtu SOŠ v SR). Zo sledovaných škôl bolo **10** cirkevných a **8** súkromných, **7** s vyučovacím jazykom národností (s vyučovacím jazykom maďarským 6, s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským 1).

Pripravenosť školy na ústnu formu internej časti maturitnej skúšky

V kontrolovaných subjektoch boli krajskými školskými úradmi v stanovenej lehote vymenovaní predsedovia školských maturitných komisií (ŠMK) a predsedovia predmetových maturitných komisií (PMK), ktorí spĺňali požadované kvalifikačné predpoklady i dĺžku pedagogickej praxe. Rovnako v určenom čase, s výnimkou súkromného G v Trenčianskom kraji, riaditelia G i SOŠ ustanovili skúšajúcich PMK, z dôvodu nedostatočného počtu vlastných kvalifikovaných učiteľov aj z pedagogických zamestnancov iných škôl. Zloženie PMK bolo dodržané, pričom do skúšobných komisií na odbornú zložku maturitnej skúšky (MS) boli v 6 SOŠ prizvaní aj odborníci z praxe. Maturitné zadania jednotlivých predmetov, témy teoretickej časti odbornej zložky a praktickej časti odbornej zložky na návrh predmetových komisií schválili riaditelia škôl, následne predsedovia PMK v príslušných termínoch, s výnimkou 4 subjektov v Prešovskom a v Bratislavskom kraji, kde uvedenie dátumu chýbalo. Počty zadaní boli akceptované v plnej miere, počet tém pre teoretickú i praktickú časť odbornej zložky nedodrжали v 1 súkromnej SOŠ (Trenčiansky kraj). Negatívne zistenia sa týkali tiež uvádzania učebných pomôcok, ktoré v 3 školách (Bratislavský a Prešovský kraj) neboli v maturitných zadaniach niektorých predmetov dôsledne rozčlenené na všeobecné a konkrétne. Po predložení návrhov predmetových komisií ako formu praktickej časti odbornej zložky určili riaditelia SOŠ praktickú realizáciu a predvedenie komplexnej úlohy, obhajobu vlastného projektu a v 1 kraji aj obhajobu úspešných súťažných prác. Výsledky klasifikácie externej časti a písomnej formy internej časti MS boli na G i v SOŠ oznámené načas. V sledovaných subjektoch žiakov so sluchovým postihom, ktorí si mohli namiesto cudzieho jazyka zvoliť iný maturitný predmet, neevidovali. Náhrada MS z cudzieho jazyka bola však uznaná na základe získaných jazykových certifikátov 53 žiakom. Dobrovoľnú MS z jedného predmetu konalo 337 žiakov, z dvoch predmetov 4 žiaci.

Priebeh a organizácia ústnej formy internej časti maturitnej skúšky

Celý priebeh ústnej formy internej časti MS organizovali školy podľa vopred vyhotovených harmonogramov, v ktorých predpísaný čas stanovený na trvanie prípravy a odpovede žiakov i povolený počet skúšaných v jednom dni bol rešpektovaný. V kontrolovaných PMK predsedovia dbali na jeho dodržiavanie, v 1 G (Prešovský kraj) bol však žiakovi poskytnutý kratší čas na prípravu a odpoveď. V sledovaných subjektoch konali MS 5 žiaci so zdravotným znevýhodnením, pričom úpravy podmienok na jej vykonanie, v 1 SOŠ i prítomnosť školskej psychologičky, skúšajúci v plnom rozsahu akceptovali. V náhodne vybraných PMK boli klasifikácia a hodnotenie prevažne objektívne, realizované v zmysle platných právnych predpisov. Komisie, v prípade značne odlišného výsledku ústnej formy internej časti MS žiaka v porovnaní s jeho dosiahnutými výsledkami počas štúdia, pri stanovení konečného hodnotenia zohľadňovali predchádzajúci prospech. Nedostatky sa vyskytli v 5 subjektoch (Trenčiansky, Prešovský a Banskobystrický kraj), v ktorých neboli posudzované samostatne jednotlivé úlohy v maturitných zadaniach a témach, neboli

zohľadňované váhy konkrétnych úloh, alebo absentovala vopred vypracovaná a stanovenú váhu úloh vzhľadom na celkové hodnotenie. Predsedovia ŠMK si určené povinnosti plnili kvalifikovane. Na požadovanej úrovni ich vykonávali aj predsedovia PMK, s výnimkou tých, ktorí pri hodnotení a klasifikácii nerešpektovali stanovené pravidlá. V rozpore s platnou právnou normou v súkromnej SOŠ (Trenčiansky kraj) počas jedného dňa predsedníčka ŠMK zastupovala neprítomnú predsedníčku PMK nemeckého jazyka, v ostatných sledovaných G i SOŠ dôvody na zastupovanie nevznikli. V niektorých školách plnili v sledovanom dni predsedovia ŠMK aj funkciu predsedov PMK.

Iné zistenia

- Žiakom, ktorí každoročne konajú skúšky na získanie jazykového certifikátu z nemeckého jazyka, nie sú skúšky vyhodnotené a výsledky oznámené do termínu, v ktorom môžu požiadať o uznanie náhrady MS z cudzieho jazyka.
- V kontrolovanom gymnáziu Prešovského kraja nevychádzali všetky úlohy maturitných zadaní z cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z anglického jazyka (úroveň B1 a B2).
- V sledovanom SOŠ Prešovského kraja počas konania ústnej formy internej časti MS nebol prítomný riaditeľ školy. Vykonával funkciu predsedu ŠMK v inom subjekte.
- V súkromnej SOŠ (Trenčiansky kraj) v štúdiu jednotlivých predmetov žiaci školy na ústnej forme internej časti MS z cudzích jazykov dosiahli mimoriadne slabé výsledky.
- Pri riešení sťažnosti v súkromnej škole v Bratislavskom kraji bolo zistené, že funkciu skúšajúcich predmetových maturitných komisií vykonávali osoby prijaté výlučne na túto činnosť na základe dohody o vykonaní práce. Uzavretím dohody boli považovaní za zamestnancov školy. Kvalifikačné predpoklady spĺňali, ale aktívne v žiadnej škole nepôsobili.

Záver

Vo väčšine kontrolovaných škôl sa ústna forma internej časti maturitnej skúšky uskutočnila v súlade s platnými právnymi predpismi. Podmienky na ustanovenie predsedov ŠMK, predsedov PMK a skúšajúcich boli splnené, termíny vymenovania dodržané, s výnimkou súkromného gymnázia, v ktorom riaditeľ školy neurčil skúšajúcich vo vymedzenom čase. Schválenie maturitných zadaní a tém v príslušnej lehote nebolo v niekoľkých G i SOŠ doložené preukázateľným spôsobom. Niekde riaditelia schválili zadania s nedostatkami v uvádzaných učebných pomôckach alebo témy bez vypracovaných kritérií na určenie váh jednotlivých úloh. V súkromnom SOŠ bol odsúhlasený vyšší počet tém pre teoretickú i praktickú časť odbornej zložky. Sledované PMK v čase konania maturitných skúšok dbali na dodržiavanie času určeného na prípravu a odpoveď žiaka, počtu skúšaných v jednom dni, akceptovali úpravy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením. Závažné negatívne skutočnosti boli zistené v práci niektorých PMK, keď pri hodnotení a klasifikácii nezohľadňovali váhy konkrétnych úloh vzhľadom na celkové hodnotenie. V rozpore s platnými právnymi normami bolo realizované zastupovanie neprítomnej predsedníčky PMK. Prevažne však s náležitou zodpovednosťou i s primeranými znalosťami si plnili predsedovia PMK i ŠMK stanovené povinnosti a úlohy.

Odporúčania a podnety

Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR

- spresniť úpravou školského zákona stanovenú požiadavku na skúšajúceho predmetovej maturitnej komisie tak, aby funkciu skúšajúceho nevykonávali zamestnanci prijatí výlučne na túto činnosť uzavretím dohody o vykonaní práce
- zosúladiť vo vyhláske o ukončovaní štúdia počet uvedených tém určených na praktickú časť odbornej zložky maturitnej skúšky s počtom tém uvedených v jej prílohe

- znížiť úpravou vyhlášky o ukončovaní štúdia pre predmetovú maturitnú komisiu teoretickej časti odbornej zložky stanovený počet skúšaných žiakov v jednom dni vzhľadom na určenú dĺžku prípravy a odpovede žiaka